

Nieuw: Handboek Vakdidactiek Levensbeschouwing & Religie

Op 20 februari 2020 werd het nieuwe Handboek Vakdidactiek Levensbeschouwing & Religie digitaal ten doop gehouden. En op 12 maart zal het op de VDLG-studiedag eenmalig en exclusief in druk worden gepresenteerd en uitgedeeld. Eindelijk een handboek voor ons vak.

Het werd hoog tijd dat het er kwam, en we zijn trots en blij dat het nu zo ver is! In tegenstelling tot vele andere schoolvakken kende ons vak nog geen vakdidactisch handboek. Daarom werkte sinds september 2017 een leergemeenschap van lerarenopleiders en vakdidactici van diverse opleidingen met weinig tijd, maar veel enthousiasme aan de ontwikkeling van dit ambitieuze project. Deze bijzondere samenwerking van de verschillende lerarenopleidingen in Nederland brengt voor ons vak een nieuwe gemeenschappelijkheid en we hopen dat dit handboek een katalysator mag zijn voor de verdere ontwikkeling daarvan.

Wie het boek openslaat valt onmiddellijk de brede veelkleurigheid op die ons vak eigen is. Niet alleen de lange rij auteurs uit verschillende hoeken van ons werkveld, maar ook de verschillende invalshoeken en benaderingswijzen, methoden en werkwijzen tekenen de diversiteit en rijkdom van het veld.

In het eerste deel, waar het gaat om de fundamenteën van het vak, wordt gelijk al een breed perspectief geboden op de complexiteit van het vakgebied dat het handboek bestrijkt. Dit deel start met de psychologie en sociologie van zingeving. Vervolgens gaat het over levensbeschouwelijk vormen en leren, waarbij ook aandacht is voor de vraag welke rol de identiteit van de school hierin speelt. Dan komt de historische ontwikkeling van het vak aan de orde, gevolgd door de doelstellingen (relevantie en actualiteit) en de positie van het vak op de vo-school en in het onderwijsveld. Dit eerste deel wordt besloten met de positie van de docent in volle breedte, dat wil zeggen: de persoon van de docent en haar/zijn professionele identiteit, handelen, onderzoek en ontwikkeling.

In deel twee wordt verder ingezoomd op het religieus leerproces. Daarbij komen zeer uiteenlopende perspectieven aan bod, zoals die van het hermeneutisch, mystagogisch, waardengericht, elementariserend, interlevensbeschouwelijk, dialogisch, narratief, ethisch, religiewetenschappelijk, fenomenologisch, (inter)levensbeschouwelijk-hermeneutisch, conceptueel-interdisciplinair en esthetisch leren. Evan elk perspectief worden eerst de theoretische basisnoties gegeven, daarna wordt het perspectief verder praktisch uitgewerkt met voorbeelden en concrete vertaling naar de Nederlandse onderwijscontext. Daarnaast worden ook relevante internationale perspectieven worden meegenomen, bijvoorbeeld uit Duitsland, Vlaanderen en Amerika. Als afsluiting van dit tweede deel komen bovendien nog curriculum, eindtermen en de keuze voor methoden aan bod.

In het derde deel tenslotte staat de praktijk in het klaslokaal centraal. Verschillende werkvormen passeren hier de revue. Zo is er aandacht voor het ontwerpen van lessen, differentiatie in de klas, maar ook zaken als leeromgeving en groepeeringsvormen komen aan de orde. Ook de voor- en nadelen van verschillende vormen van toetsing hebben een plaats. Verder worden bronnen en materialen beschreven, waaronder e-learning, en beelddidactiek, en wordt aandacht gegeven aan de diverse rollen van docent GL. In dit

derde deel wordt steeds een theoretische verkenning van het thema worden gegeven, waar relevant gevolgd door de beoogde leeruitkomsten en de vakdidactische uitwerking. Ook worden er regelmatig opdrachten beschreven die stof tot nadenken geven.

Leerlingen helpen hun weg te vinden in de wereld van godsdienst, religie en levensbeschouwing, dat is de missie van het vak en de rode draad door het nieuwe handboek. Het wil jonge mensen leren een keuze te maken gebaseerd op wat voor hen 'het goede leven' is, zodat ze een richtsnoer in het leven hebben om verantwoord wezenlijke keuzes te maken. Daarvoor is de taal nodig die leerlingen helpt dit onder woorden te brengen en hierover te denken. Het is de taal die helpt om de eigen wortels te verkennen en verder te voeden, maar die je ook helpt anderen te verstaan, om hen te begrijpen en om je eigen ideeën aan te schuren. Om degenen die leerlingen op die weg willen helpen te bemoedigen en toe te rusten werd dit nieuwe handboek geschreven.

Jan Marten Praamsma (lid kernredactie)